

Středoasijský pastevecký pes – SAO

Mohutný pes se silnou kostrou a fantastickým osvalením. Jeho impozantní hlava a kompaktnost celého těla zaujme každého na první pohled. Když k tomu přidáme absolutní povahovou vyrovnanost, bezmeznou odvahou, značnou inteligenci a samostatnost, ale také nedůvěru vůči cizím a nekonečnou lásku ke své rodině, získáme středoasiata, velmi nenáročného psa, v horku i zimě připraveného hájit svěřený majetek.

„Vlkodavi“, kteří chránili na území střední Asie stáda ovcí i stáda jiných domácích zvířat od útoků dravců a zlodějů dobytka, figuruji v mnohé literatuře. Ve své podobě, síle a využitelnosti nemají tito psi asijského původu ve světové kynologii obdobu. Je to jedno z nejstarších a nejzajímavějších plemen, získané cestou primitivního, ale velmi tvrdého dlouhého výběru jedinců. Tito psi, stejně jako všichni mastifové pochází především ze středověkých mastifů Tibetu a jsou jejich nejbližšími potomky. Přinášejí do našich dnů podobu svých předků téměř beze změn. Samozřejmě, že jistým formováním prošli, ale zemědělci tehdy neusilovali o vyšlechtění navenek nápadného, graciózního psa. Hlavním kritériem pro ně byla odvaha, síla a dovednost v boji, způsobilost psa postavit se četným dravcům. Ale do jisté míry byl výběr psů přece jen ovlivňován exteriérem, neboť v boji s dravci mohl uspět pouze ten pes, který k tomu měl přizpůsobenou anatomii. Také dlouhé přechody, kočovné cesty a sezónní přehánění dobytka mohli přežít jen ti nejlepší.

SAO se vyznačuje úctyhodnými rozměry, mohutnou kostrou, velmi rozvinutým svalstvem, harmonickou a racionální vy-

vážeností, uvědoměním si své síly, nekonečnou odvahou a nezávislostí. Vládne ostrým umem a vražedným instinktem pro ochranu svého teritoria. Ve vnějším vzhledu i charakteru asiata je vše podřízeno jedinému cíli – zasáhnout proti komukoli, kdo se dotkne objektu jeho ochrany. Tak například sklady z kůže (tzv. lalok) na krku, jsou ochranou hrdla před zuby a drápy protivníka. Elastická kůže uvolněná od svalů umožňuje také velkou obratnost v boji. Povaha dospělého SAO je vyrovnaná. V normálním stavu je velmi klidný a na první dojem lenivý a neohrabaný. Avšak v okamžiku nezbytnosti útoku na protivníka asiata okamžitě koncentruje myšlení i sílu, poté následuje ostrý start kupředu a pevný hmat mohutnými čelistmi, které jsou posázeny silnými velkými zuby. Pro jakéhokoli protivníka, ať už jde o člověka nebo silného dravce, je velmi těžké uspět v boji proti takovému bojovníkovi.

V soukromé bezpečnostní službě KOBRA TOP SECURITY, působící při ochraně majetku a osob od roku 1992, využívali různá známá služební plemena psů. Po dvou letech dospěli k závěru, že ani jedno nenaplnuje jejich představu strážních psů:

Středně velký až veliký, maximálně odolný proti povětrnostním vlivům, bystrý, rychlý, neúnavný, bojovný, neúplatný, samostatně pracující a dostatečně ovladatelný, s minimální spotřebou krmiva.

Po důkladném zvážení padlo rozhodnutí vyzkoušet středoasijského pasteveckého psa – SAO. Je nutné podotknout, že to byla velká neznámá a v první řadě šlo především o to, pochopit celkové chování tohoto hrdého, neúplatného psa, který patří mezi nejstarší plemena. Po dvouletém zkušebním období, kdy několik jedinců SAO z různých linií působilo v pořádkové a strážní službě na různých úrovních a zátěžích, bylo rozhodnuto – klady zdaleka převažovaly záporny. „Dokonce i to, z čeho jsme měli největší obavy, se neuskutečnilo – není to pes jednoho pána, při správném vedení s ním může pracovat více osob,“ vypráví dlouholetý chovatel nejen středoasijských pasteveců pan Hurhot.

Příklad zátěžové zkoušky: Po 47 hodinách ve službě, při střídání dvou psodů, fena pastevního typu prověřila neskutečně rychlým způsobem objekt v délce 850 metrů. To vše při pouštění páry do venkovního vedení topení, kdy docházelo ke klasickým zvukovým efektům. Středoasijský pastevecký pes má všechny vlastnosti, nutné pro špičkového strážního psa. Pro osoby, které naruší jím střežený prostor, je nepřekonatelným soupeřem. Baví ho totiž život, každou jednotlivou situaci dokáže bleskově vyhodnotit a útok vede na nejzranitelnější místo vetřelce. Dospělý jedinec útočí v absolutní tichosti zepředu, z boku nebo zezadu, pouze těsně před záklusem se ozve hluboké zavrčení připomínající zlostné mručení medvěda.

„Středoasijský pastevecký pes se necvičí, ale vychovává. Kynologové, kteří pracují se psy, přesně vědí, o čem je řeč. Vý-

cvikem se totiž u tohoto plemene potlačují jeho vlastnosti. Díky dobře vedené výchově dnes nemáme problémy se psodvy, protože průměrně inteligentní člověk, s kladným vztahem ke zvířatům, ho po předběžném zaškolení dokáže zvládnout bez nejmenších potíží.

Středoasijský pastevecký pes dokáže velice dobře pracovat i s nasazeným ochranným náhubkem. Příklad? Zadržení narušitele objektu, který přelezl plot a na výzvu k zastavení reagoval útekem. Psodv použil k zadržení na vzdálenost 270 metrů psa

o váze 85 kg s nasazeným ochranným náhubkem. Stodvacetkilového narušitele pes zpacifikoval v naprosté tichosti vlastní vahou těla, lehl si na něj a do příchodu psodvy mu nedovolil jakoukoliv možnost pohybu.

Na své okolí působí mnohdy středoasijský pastevecký pes jako velice apatický společník, který při své váze a velikosti není schopen okamžité reakce. Opak je však pravdou. Jeho útok bývá tak rychlý, že je téměř nepostřehnutelný. Lze jej bez nadsázky přirovnat k nášlapné mině.

